

og den højtærede Landbrugsminister har jo rejst Landet rundt i denne Sommer og talt kønne Ord om, hvorledes den private Ejendomsret forvandler Sand til Guld, og andre kønne Fyndord er der ogsaa blevet sagt. Nu vil de Mennesker, der faar Ejendom efter denne Lovgivning, rykke ind paa disse Lodder. Det, der er det sikre, er Udgiften, og Udgiften for disse Lodder, der gennemsnitlig er paa 12 Tdr. Land, er i de første 5 Aar 594 Kr. Efter 5 Aars Forløb stiger det med 52 Kr. i Afdrag, og saa er man oppe paa 646 Kr. Jeg vil minde den højtærede Minister, der jo har mange Aars Kendskab til Landbruget, om, at saa sent som i 1913 fik man for et godt Slagterisvin paa 65 kg slagtet Vægt 75 Kr., og endnu i 1916 var man kun kommet op til en lille Hundredekroneseddel. Hvis man nu kom ned blot til Prisniveauet i 1916 — og den højtærede Minister gør sig ærlige Anstrebninger for, at vi hurtigst muligt skal komme derned, det siger han da selv —, vil det betyde, at disse Husmænd, før de overhovedet faar noget selv, skal levere 6—7 Slagterisvin. De skal købe Smaagrisene og skal enten føde dem med det Korn, de selv har, eller købe Korn til dem, og saa skal de altsaa aflevere disse Svin blot for at faa Lov til at bo paa Bruget. Jeg tror, den højtærede Landbrugsminister kunde have godt af et Par Aars Tid at komme ud og prøve et saadant lille Kursus. Jeg vil i hvert Fald sige, at hvis disse Mennesker skal blive ved Ejendommene, skal de være betydelig dygtigere, end nogen nuværende Landbruger er det.

Der er en anden Ting, jeg gerne vil minde om i denne Forbindelse. Det forekommer mig, at den højtærede Minister har været ganske tendentios i Udførelsen af Loven. Der kom den Bestemmelse ind i Loven, at en Del af Laanet skulde ydes som Byggetilskud, fordi der var Mangel paa Boliger, og herigennem gav man ikke alene Bolig, men ogsaa Arbejde. Det var derfor vistnok ikke Rigsdagens Mening, at dette Byggetilskud skulde bruges til at købe gamle Gaarde for. Jeg har her et Cirkulære, der er udsendt af Landbrugsministeriet den 28. September. I dette hedder det: „Forsaavidt der under Laaneværdien indgaar Værdien af ældre Bygninger, beliggende paa en til Husmandsbrugets Oprettelse indkøbt Jordlod, skal disse Bygninger ved Fastsættelsen af Statstilskuddet regnes lige med nyopførte Bygninger; derimod kan der ikke ved Fastsættelsen af Statstilskuddet tages Hensyn til de Laansøgeren allerede tilhørende Bygninger“. Det vil med andre Ord sige, at Ejendomsspekulanterne nu ganske

rolig kan sælge deres gamle Bygninger, og at Amtskommissionerne har Ret til, ja, efter Cirkulæret Pligt til, at beregne Statstilskud til de gamle Bygninger. Jeg synes, at man derved kommer en lille Smule for langt ud; for hvis det skal være Regelen, tror jeg nok, at adskillige Bybeboere kunde lide at faa et Statstilskud paa 6 600 Kr. til at købe en gammel Rotterede for.

Det forekommer mig i det hele taget, at man har handlet daarligt ved at føre disse Love ud i Livet paa det Tidspunkt og paa den Maade, man gjorde. Man burde have indført en Ekspropriationsbestemmelse, der kunde have sikret, at den normale Jordværdi, som man svarede Afgift af til Staten, og hvorefter altsaa Formuen beregnedes, ogsaa blev bestemmende, naar de fremtidige Husmænd skulde overtage et Brug. Den Overpris, de har maattet give, betyder dog ca. 15 Kr. pr. Td. Land, og disse 15 Kr. bliver ved at øve deres Virkning i den Tid, vedkommende Bruger har Ejendommen. Men det underbygger tillige det Krav, vi i Fjor fremsatte fra vor Side, at man, inden man fortsatte med denne Jordlovgivning, skulde sørge for at faa detaljerede Oplysninger om, hvorledes den har virket hidtil. Forholdet er det, at der siden 1910 i Virkeligheden ikke foreligger reelle Oplysninger, saa at vi i Øjeblikket ikke ved, hvor mange af de oprindelige Indehavere der nu sidder ved Brugene; vi ved kun, at i mange Tilfælde er disse Brug under Krisen gledet over paa andre Hænder, og dette var ikke Lovgivningsmagtens Mening. Det forekommer mig derfor, at inden vi nu atter fortsætter med denne Lovgivning, maa den højtærede Minister søge at faa disse Oplysninger frem. Det kan desuden ikke blive ved at gaa paa den Maade, det hidtil er gaaet, at vi, efterhaanden som Regeringerne skifter — og den nuværende Regering kommer sikkert ikke til at sidde evigt —, ogsaa skifter Jordlovgivning. Og medens den højtærede Landbrugsminister jo har næret særdeles stor Kærlighed til den Del af Landbruget, han selv tilhører, og sikkert er vis paa om ikke just at modtage en Taknemmelighedsgave, saa i hvert Fald at blive bevaret i taknemmelig Erindring af de mange Ejendomshandlere, som han har reddet, forholder det sig jo anderledes med den højtærede Kirkeminister. En lille Del af Jordlovgivningen hører jo ind under den højtærede Kirkeminister, og det viser sig, at Kirkeministeriet ikke ser nær saa velvilligt paa Tingene som Landbrugsministeriet. Paa de fleste af de Møder, der har været afholdt i Sommer, har man fra Venstres Side fremhævet, hvor velvilligt i det hele taget